

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

352

Szerző: *Harrer Ferenc*

Hely

Cím: *Az önkormányzat határai*

Idő

"1927"

Forrás: *Magyarország*

Személy

Bp
(Hely)1927. 10. 1.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Helvszám

342.25 1927

Az önkormányzat határai

Írta: *Harrer Ferenc dr., ny. alpolgármester*

Budapest önkormányzatának védelmére immár fölvonultak a főváros összes községi pártjai és ezzel szemben a belügyminiszter úr nem győzi kijelenteni, hogy a kormányzatnak eszeágában sincs a főváros autonómiáján sérelmet ejteni, sőt azt még erősíteni kívánja. Eddig rendben volnánk. Csak hogy az autonómia mellett történő hitvallásokat nem ritkán olyan kijelentés kíséri: híve vagyok az önkormányzatnak, de úgy, amint az önkormányzatot én értelmezem. Ilyen körülmények között talán nem fölösleges, ha megállapítjuk, hogy elméletileg mik az önkormányzat határai?

Az önkormányzat alapnyilvánulása, hogy az önkormányzati test maga alkotja meg főszervét: képviselét. Ez, testületről lévén szó, csak választás útján történhetik. A demokrácia fokától függ, hogy kik vesznek részt a képviselő megválasztásában, a polgári szabadság mértékétől, hogy miként gyakorolhatják választói jogukat. A demokrácia követelése: az általános választójog, a polgári szabadság: a titkos választás. *Az önkormányzat szempontjából az a lényeges, hogy a képviselőt egészeiben az önkormányzati test tagjainak választásából kerüljön ki. Hogy a választóközönség osztatlanul vagy tagozódva (kúriákban, melyek a legkülönbözőbb kombinációkban állíthatók össze) vesz részt a választás-*

ban, hogy az utóbbi esetben, valamint választókerületek alakítása esetén, hány képviselő jut egy választókerületre, az a választójog egyenlőségének, szintén egy demokratikus követelésnek a lapjára tartozik.

Önkormányzati működésről addig lehet beszélni, amíg az önkormányzati test szükségletei kielégítésére önállóan vállalkozhat, ennek úgy szervezeti, mint pénzügyi előfeltételeit maga teremtheti meg s akaratának érvényesítésére karhatalom rendelkezésére áll. Tárgyilag természetesen szűkebb vagy tágabb lehet az önkormányzat, aszerint, amint az államkormányzat a közszükségletek kielégítésében nagyobb vagy kisebb szerepet vállal. Ehez képest, a külföldön körültekintve, az önkormányzat terjedelmének különböző mértékével találkozunk, de ezen belül az önkormányzati test önállósága mindegyik megvan. Ahol az állam által kinevezett szervek végzik a helyi igazgatást, ott már nincs helyi önkormányzat; tehát sem a párizsi prefektóriális, sem a mai olasz városi igazgatás nem önkormányzati, hanem állami.

Az önkormányzatnak kétségek nélkül korlátozása, de lényegének még nem megszüntetése, az állami felügyelet. Jogosultsága s egyben határa a helyi önkormányzatnak az állami kormányzattal, alapjában véve a partikuláris érdekek az országos érdekekkel összhangzásba ho-

zatala. Az önkormányzatnak a kormány föl fogásától eltérő szervezeti (tisztviselői) és pénzügyi politikája még nem jelenti azonban az önkormányzati tevékenységnek országos érdekebe való beleütközését. Az állami felügyelet eszközei: a jóváhagyás és a megsemmisítés: az előbbi előzetes, az utóbbi utólagos beavatkozással megrátolja, hogy az önkormányzat akarata érvényesülhessen. *Az önkormányzat határozatának megváltoztatása már nem felügyeleti ténykedés, hanem a kormány akaratának az önkormányzat akarata helyébe tévése s mint ilyen, az önkormányzat lényegének sérelme: akkor is az,*

ha a fellebbezési rendszer úgy van megszerkesztve, hogy a kormány magánfelek fellebbezése folytán jut abba a helyzetbe, hogy az önkormányzat határozatát megváltoztathassa.

Az önkormányzat lényegéhez tartozik az is, hogy határozatait képviselői és ennek választmányai, vagy az ezek által választott végrehajtó közegek hajtsák végre. Arról még lehet szó, erre vannak példák a külföldön, hogy az önkormány-

zati végrehajtás vezetőjének a megválasztásához, különösen ha az egyúttal jelentős átruházott állami hatáskörnek is gyakorlója, a kormány jóváhagyása is kelljen, de az önkormányzat első tisztviselője választásának az állami kormányzat jelölésétől való függővétele már súlyos sérelme az önkormányzatnak. Természetesen, ha a főpolgármesteri állás a polgármesteri állás mellett tovább is megtartatnék, a polgármester-választás jóváhagyásának nincs helye.

Jó lesz ezeket a nézőpontokat az új fővárosi törvény tervezete kardinalis rendelkezéseinek megbírálásánál szem előtt tartani.